

Näringsutskottets utlåtande 2021/22:NU9

Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor

Sammanfattning

Utskottet har prövat kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor. Utskottet anser att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet föreslår därför att riksdagen lämnar ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Utskottet anser att den grad av detaljreglering som kommissionen föreslår, i synnerhet i fråga om bioenergi, går utöver vad som är nödvändigt för att nå de angivna målen och att förslaget därmed strider mot proportionalitetsprincipen. Kommissionens förslag i sin nuvarande utformning är enligt utskottet därför inte heller i alla delar förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utlåtandet innehåller två reservationer (S, SD, V, MP). I en reservation (S, V, MP) föreslås att riksdagen beslutar att inte lämna ett motiverat yttrande.

I ett särskilt yttrande (SD) redovisas ett andrahandsyrkande.

Prövade förslag

Kommissionens förslag till direktiv om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (COM(2021) 557).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets prövning.....	5
Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor.....	5
Kommissionens förslag.....	5
Subsidiaritetsprövningen i riksdagen.....	7
Subsidiaritetsprincipen i det aktuella ärendet.....	7
Utskottets ställningstagande.....	9
Reservationer.....	11
1. Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor (S, V, MP).....	11
2. Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor (SD).....	12
Särskilt yttrande.....	13
Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor (SD).....	13
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över prövade förslag.....	14
<i>Bilaga 2</i>	
Motiverat yttrande från Sveriges riksdag.....	15
<i>Bilaga 3</i>	
Reservanternas förslag till motiverat yttrande.....	17

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor

Riksdagen beslutar att lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande med den lydelse som anges i bilaga 2.

Reservation 1 (S, V, MP)

Reservation 2 (SD)

Stockholm den 19 oktober 2021

På näringsutskottets vägnar

Lars Hjalmered

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lars Hjalmered (M), Anna-Caren Säterberg (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Monica Haider (S), Helena Lindahl (C), Birger Lahti (V), Lotta Olsson (M), Mathias Tegnér (S), Camilla Brodin (KD), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD), Lorentz Tovatt (MP), Peter Helander (C), Patrik Engström (S), Josef Fransson (SD) och Alexander Christiansson (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Riksdagen har getts möjlighet att lämna ett motiverat yttrande över kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (COM(2021) 557). Kammaren hänvisade den 15 september 2021 förslaget till näringsutskottet. Fristen för att lämna ett motiverat yttrande går ut den 8 november 2021.

Regeringen lämnade faktapromemoria 2020/21:FPM144 Revidering av EU:s direktiv för förnybar energi till riksdagen den 1 september 2021, där regeringens bedömning av subsidiaritetsfrågan framgår. Den 5 oktober 2021 beslutade utskottet att begära ytterligare information om regeringens bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen i direktivförslaget. Regeringen informerade muntligen utskottet om sin bedömning vid sammanträdet den 14 oktober 2021.

Förslaget som prövas anges i bilaga 1. Utskottets förslag till motiverat yttrande finns i bilaga 2. Det alternativ till motiverat yttrande som föreslås i reservation 2 finns i bilaga 3.

Utskottets prövning

Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen beslutar att lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande med den lydelse som anges i bilaga 2

Jämför reservation 1 (S, V, MP) och 2 (SD) samt det särskilda yttrandet (SD).

Kommissionens förslag

Bakgrund

Kommissionen presenterade den 11 december 2019 meddelandet om den europeiska gröna given (COM(2019) 640), med syftet att främja ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi med nettonollutsläpp 2050. I meddelandet aviserades ett stort antal kommande lagstiftningsförslag och strategier. För att genomföra den europeiska gröna given presenterade kommissionen den 14 juli 2021 ett lagstiftningspaket i meddelandet 55 %-paketet ("Fit for 55"): nå EU:s klimatmål 2030 för klimatneutralitet (COM(2021) 550). Det här aktuella förslaget om revidering av EU:s direktiv för förnybar energi är en del av detta.

Förslagets huvudsakliga innehåll

För att nå målet om att EU ska bli klimatneutralt 2050 på ett sätt som bidrar till ekonomin, tillväxten och sysselsättningen i EU krävs det enligt kommissionen en minskning av växthusgasutsläpp med 55 procent fram till 2030, vilket i sin tur kräver att andelen förnybara energikällor ökas till minst 40 procent. Därtill krävs det samtidigt nya kompletterande åtgärder inom olika sektorer i linje med EU-strategierna för vätgas, förnybar energi till havs, biologisk mångfald och ett integrerat energisystem.

Kommissionen föreslår därför en begränsad revidering av direktivet för förnybara energikällor (direktiv (EU) 2018/2001, RED II), förordningen om styrningen av energiunionen (förordning (EU) 2018/1999) och direktivet om bränslekvalitet (direktiv 98/70/EG om kvaliteten på bensen och dieselbränslen) för att anpassa de aktuella lagstiftningsakterna till ambitionsnivån i det höjda klimatmålet. Översynen ses av kommissionen som nödvändig för att skydda miljö och hälsa, minska EU:s energiberoende, bidra till EU:s tekniska och

industriella ledarskap och samtidigt skapa nya arbetstillfällen och ekonomisk tillväxt.

Kommissionen föreslår bl.a. att alla medlemsstater senast den sista december 2025 ska ha slutit minst ett avtal med en eller flera medlemsstater om gemensamma projekt för produktion av förnybar värme, kyla eller el och att alla medlemsstater som gränsar till en havsbassäng gemensamt ska definiera ett mål för mängden förnybar energi som ska produceras i denna bassäng fram till 2050. Därtill ska nuvarande icke-bindande mål för medlemsstaterna om andelen förnybar energi i värme- och kylsektorn till 2030 göras bindande, och målet sänks från nuvarande 1,3 procentenheter till 1,1 procentenhet. Medlemsstaterna ska även definiera ett indikativt mål till 2030 för andelen förnybar energi i byggnadssektorn.

För att främja systemintegration av förnybar energi föreslår kommissionen bl.a. att stamnätsoperatörer och elnätsägare i nära realtid ska tillhandahålla digitaliserad information om andelen förnybar el samt elens växthusgasprestanda i ett aktuellt prisområde så att uppgifterna kan avläsas av elektroniska system för laddning av elfordon, smarta elmätare etc. och att medlemsstaterna etablerar ramverk som säkerställer tillräcklig produktion av förnybar el för framtida efterfrågan.

Kommissionen föreslår också att medlemsstaterna ska sträva efter att till 2030 uppnå 1,1 procentenhets årlig ökning av andelen förnybar energi i industrin, att säkerställa att 50 procent av industrins vätgasanvändning utgörs av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och att säkerställa att industri som marknadsför produkter med argument om förnybar energi redovisar andelen förnybar energi för produkternas hela produktions- och distributionskedja. Vidare föreslår kommissionen att det nuvarande icke-bindande målet för medlemsstaterna att årligen öka andelen förnybar energi och spillvärme i fjärrvärme och fjärrkyla ska höjas från 1,0 procentenhet till 2,1 procentenheter.

Vad gäller reduktionsplikten för transportsektorn föreslår kommissionen bl.a. att nuvarande bindande mål för andelen förnybar energi i transportsektorn ersätts med ett bindande mål att varje medlemsstat ska tillföra så mycket förnybar energi till transportsektorn att man uppnår minst 13 procent växthusgasreduktion till 2030, jämfört med utsläppen från fossila drivmedel. Medlemsstaterna föreslås också införa ett system med handelsbara certifikat för förnybara transportbränslen, och oavsett användningssektor måste växthusgasprestandan för alla förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen minska utsläppen av växthusgaser med minst 70 procent, jämfört med fossila alternativ.

Kommissionen föreslår därtill skärpta krav på bioenergi, exempelvis införande av en reglerad kaskadprincip för biomassa, att biobränslen inte får komma från skog med hög biodiversitet, från våtmarker eller från urskog och inte heller från skog som saknar tecken på mänsklig påverkan, att skogsbiobränslen inte får komma från torvmark, om man inte kan bevisa att marken inte dränerats efter 2008, och att det ska krävas nationell reglering av att t.ex. stubbar inte skördas, att stora kalhyggen undviks och att markskador undviks, för att

ekonomiska aktörer ska slippa redovisa uppfyllnad av hållbarhetskraven för varje enskild biobränsleleverans.

Subsidiaritetsprövningen i riksdagen

Subsidiaritetsprincipen gäller enligt artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen på de områden där EU inte har exklusiv befogenhet. Den innebär att EU ska vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, vare sig på central nivå eller på regional och lokal nivå, och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå. Av orden endast och i den mån får enligt konstitutionsutskottet anses framgå att subsidiaritetsprövningen innefattar ett proportionalitetskriterium och att det av detta följer att den föreslagna åtgärden inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträvade målet med åtgärden. Ett utskott torde därför vara oförhindrat att inom ramen för subsidiaritetsprövningen även göra en sådan form av proportionalitetstest. Konstitutionsutskottet understryker dock att subsidiaritetsprövningen handlar om att avgöra om en åtgärd bör vidtas på medlemsstatsnivå eller på unionsnivå, inte om att framföra synpunkter i sak på den föreslagna åtgärden (bet. 2010/11:KU18 s. 21 f.).

Medlemsstaternas nationella parlament ska se till att subsidiaritetsprincipen följs i utkast till lagstiftningsakter. Enligt 9 kap. 20 § andra stycket RO ska riksdagen pröva om ett utkast till en av unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen prövar samtliga utkast till lagstiftningsakter som översänds i enlighet med protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Efter att ett utkast till lagstiftningsärende mottagits i riksdagen hänvisar kammaren utkastet till det utskott vars beredningsområde ärendet gäller. Detta utskott har sedan i uppgift att pröva om utkastet strider mot subsidiaritetsprincipen och, om det anser att så är fallet, avge ett utlåtande till kammaren med förslag till ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (10 kap. 3 § RO). Utskottet ska också avge ett utlåtande om minst fem ledamöter av utskottet begär det. I annat fall ska utskottet genom ett protokollsutdrag anmäla till kammaren att utkastet inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Ett beslut i kammaren om ett motiverat yttrande ska meddelas Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande genom en riksdagskrivelse (11 kap. 21 § andra stycket RO).

Subsidiaritetsprincipen i det aktuella ärendet

Kommissionens bedömning av förslaget förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen föreslår att förslaget främst ska grunda sig på artikel 194.2 i EUF-fördraget, som utgör den rättsliga grunden för förslag till åtgärder för utveckling av nya och förnybara energiformer och som anges i artikel 194.1 c

i EUF-fördraget. RED II, som kommer att ändras genom detta förslag, antogs också i enlighet med artikel 194.2 i EUF-fördraget 2018. Vidare föreslås att förslaget även ska grunda sig på artikel 114 i EUF-fördraget, vilket är den rättsliga grunden för den inre marknaden för att ändra direktiv 98/70/EG om bränslekvalitet, som grundar sig på denna artikel.

Kommissionen anför följande om förslagets förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna:

Subsidiaritetsprincipen

Behov av EU-åtgärder

En kostnadseffektiv snabbare utveckling av hållbar förnybar energi inom ett mer integrerat energisystem kan inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna på egen hand. Det behövs en EU-strategi för att ge rätt incitament till medlemsstater med olika ambitionsnivåer för att på ett samordnat sätt påskynda energiomställningen från det traditionella energisystemet som bygger på fossila bränslen till ett mer integrerat och energieffektivare energisystem som bygger på produktion baserad på förnybar energi. Med tanke på medlemsstaternas olika energipolitik och prioriteringar är det mer sannolikt att åtgärder på EU-nivå leder till den ökade användning av förnybar energi som krävs än enbart nationella eller lokala åtgärder.

Mervärde på EU-nivå

EU:s åtgärder för förnybar energi tillför ett mervärde, eftersom de är mer effektiva och ändamålsenliga än enskilda medlemsstaters åtgärder och undviker en splittrad strategi genom att man på ett samordnat sätt tar itu med omställningen av det europeiska energisystemet. Den säkerställer nettominuskning av växthusgasutsläpp och föroreningar, skyddar den biologiska mångfalden, utnyttjar fördelarna med den inre marknaden, utnyttjar till fullo stordriftsfördelarna och det tekniska samarbetet i Europa och skapar ett EU-omfattande regelverk som medför säkerhet för investerarna. Hur hög andel förnybar energi i EU:s slutliga energiförbrukning som uppnås beror på storleken på det nationella bidraget från varje medlemsstat. Dessa kommer att bli mer ambitiösa och kostnadseffektiva, om de drivs av en överenskommen gemensam rättslig och politisk ram.

Proportionalitetsprincipen

Det rekommenderade åtgärds paketet anses vara proportionerligt och bygger i möjligaste mån på den nuvarande utformningen av politiken. I flera alternativ fastställs ett mål eller ett riktmärke som ska uppnås, men medlen för att uppnå dessa mål överläts till medlemsstaterna. Avvägningen mellan skyldigheterna och den flexibilitet som överläts åt medlemsstaterna när det gäller hur målen ska uppnås anses lämplig med tanke på att det är absolut nödvändigt att uppnå klimatneutralitet (se avsnitten 3.3 och 7.5 i den konsekvensbedömning som åtföljer detta förslag, SWD (2021) XXX).

Regeringens bedömning av förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen

Regeringen anför följande i faktapromemoria 2020/21:FPM144 om förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen:

Kommissionen bedömer att förslagen är förenliga med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen. Kommissionen menar att gemensamt förhållningssätt undviker fragmentering och säkerställer minskade utsläpp av växthusgaser, föreningar och skyddar biodiversiteten, samt främjar storskaligt tekniksamarbete i hela EU. Man menar också att förslaget är proportionellt då flera delar utgörs av mål där medlemsstaterna har frihet att välja hur de uppnås.

Regeringen har inte identifierat några delar av förslaget som uppenbart strider mot subsidiaritets- eller proportionalitetsprincipen men avser understryka vikten av att administrativ börda står i proportion till den nytta som uppnås. Regeringen avser också verka för att direktivet inte leder till behov att ändra svensk skogsvårdslagstiftning eller inskränker medlemsstaternas rätt att utforma sin beskattning på miljö- och energiområdet.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet erinra om konstitutionsutskottets ovan redovisade uttalande om att subsidiaritetsprövningen innefattar ett proportionalitetskriterium och att det av detta följer att den föreslagna åtgärden inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträvade målet med åtgärden. Enligt konstitutionsutskottet torde ett utskott därför vara oförhindrat att inom ramen för subsidiaritetsprövningen även göra en sådan form av proportionalitetstest (se bet. 2010/11:KU18 s. 21 f.).

När det sedan gäller det förslag som är aktuellt här anser utskottet, liksom kommissionen, att arbetet för att nå målet om ett klimatneutralt EU till 2050 på ett sätt som bidrar till ekonomin, tillväxten och sysselsättningen i EU är viktigt och kräver mer förnybar energi och ett integrerat energisystem för att kunna minska utsläppen av växthusgaser. Utskottet välkomnar således på det stora hela en uppdatering av relevanta regelverk på EU-nivå för att uppnå en minskning av växthusgasutsläpp med 55 procent fram till 2030.

Utskottet är däremot kritiskt mot den grad av detaljreglering som kommissionen föreslår i det aktuella förslaget. Utskottet är särskilt kritiskt till skärpta regler för bioenergi och den ökande administrativa börda för företag och myndigheter som förslaget kan innebära i denna del. Utskottet anser att revideringen i stället bör underlätta uppfyllandet av de bindande och höjda målen för förnybar energi. Utskottet delar kommissionens syn på att resurserna från skogen ska användas effektivt och efter principerna om en cirkulär ekonomi. Utskottet menar dock att dessa målsättningar inte bäst uppnås med en detaljreglering enligt den s.k. kaskadprincipen så som kommissionen föreslår och motsätter sig därför denna detaljreglering. Utskottet vill i detta sammanhang också betona betydelsen av att medlemsstaterna är och bör förbli självbestämmande när det gäller att utforma och genomföra sin nationella skogspolitik. Utskottet ser det därför som obestridligt att regelverket för biobränslen ska respektera den nationella skogskompetensen.

Utskottet anser att EU:s energipolitik bör utformas utifrån ett helhetsperspektiv och beakta ländernas olikheter och förutsättningar både när det gäller

styrmedel och energisystem. Medlemsstaterna måste själva få utforma styrmedel, detaljregler och konkreta åtgärder för att bidra till EU:s måluppfyllelse. Det är viktigt att detaljreglering på EU-nivå undviks där nationella lösningar är mer ändamålsenliga, kostnadseffektiva och proportionella. Utskottet menar att den grad av detaljreglering som kommissionen föreslår, i synnerhet i fråga om bioenergi, går utöver vad som är nödvändigt för att nå de angivna målen och att förslaget därmed strider mot proportionalitetsprincipen. Kommissionens förslag i sin nuvarande utformning är enligt utskottet därför inte heller i alla delar förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Reservationer

1. Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor (S, V, MP)

av Anna-Caren Säterberg (S), Mattias Jonsson (S), Monica Haider (S), Birger Lahti (V), Mathias Tegnér (S), Lorentz Tovatt (MP) och Patrik Engström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår utskottets förslag att lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Ställningstagande

Utskottet har prövat kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor (COM(2021) 557). Vi anser, liksom kommissionen, att arbetet för att nå målet om ett klimatneutralt EU till 2050 på ett sätt som bidrar till ekonomin, tillväxten och sysselsättningen i EU är viktigt och kräver större andelar förnybara energikällor och ett integrerat energisystem för att kunna minska utsläppen av växthusgaser. Vi välkomnar således på det stora hela en uppdatering av relevanta regelverk på EU-nivå för att uppnå en minskning av växthusgasutsläpp med 55 procent fram till 2030. När det gäller förslaget förenlighet med subsidiaritetsprincipen noterar vi att regeringen har bedömt att förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Vi kan även konstatera att det aktuella förslaget gäller ändringar i befintlig lagstiftning som, när utskottet subsidiaritetsprövade de då aktuella förslagen, bedömdes vara förenliga med subsidiaritetsprincipen.

Vi menar att subsidiaritetsprövningen, med hänsyn tagen till ett visst mått av proportionalitetskriterium, handlar om att avgöra om en åtgärd bör vidtas på medlemsstatsnivå eller på unionsnivå, inte om att framföra synpunkter i sak på den föreslagna åtgärden. Vi instämmer således i utskottets kritik om den grad av detaljreglering som kommissionen föreslår i detta förslag till reviderat direktiv, särskilt i fråga om skärpta regler för bioenergi och den ökande administrativa börda för företag och myndigheter som förslaget kan leda till. Vi anser dock att detta är en fråga för den fortsatta förhandlingsprocessen om förslaget till direktiv.

Vi instämmer i regeringens bedömning att kommissionens förslag till direktiv inte strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslår därför att riksdagen avslår utskottets förslag och inte lämnar ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

2. Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor (SD)

av Eric Palmqvist (SD), Josef Fransson (SD) och Alexander Christiansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen beslutar att lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande med den lydelse som framgår av reservanternas förslag i bilaga 3.

Ställningstagande

Vi är kritiska mot den grad av detaljreglering som kommissionen föreslår i det aktuella förslaget, särskilt vad gäller delarna som rör skärpta regler för bioenergi och den ökande administrativa börda för företag och myndigheter som förslaget kan innebära i denna del. Vi anser att revideringen i stället bör underlätta uppfyllandet av de bindande och höjda målen för förnybar energi.

Vi vill även betona betydelsen av att medlemsstaterna är och bör förbli självbestämmande när det gäller att utforma och genomföra sin nationella skogspolitik. Kommissionen anför att resurserna från skogen ska användas effektivt och efter principerna om en cirkulär ekonomi. Vi menar dock att dessa målsättningar inte bäst uppnås med en detaljreglering enligt den s.k. kaskadprincipen så som kommissionen föreslår, varför vi motsätter oss denna detaljreglering. Vi ser det därför som obestridligt att regelverket för biobränslen ska respektera den nationella skogs kompetensen.

Vi anser att EU:s energipolitik bör utformas utifrån ett helhetsperspektiv och beakta ländernas olikheter och förutsättningar när det gäller både styrmedel och energisystem. Medlemsstaterna själva måste få utforma styrmedel, detaljregler och konkreta åtgärder för att bidra till EU:s måluppfyllelse. Det är viktigt att detaljreglering på EU-nivå undviks där nationella lösningar är mer ändamålsenliga, kostnadseffektiva och proportionella. Vi menar att den grad av detaljreglering som kommissionen föreslår, i synnerhet i fråga om bioenergi, går utöver vad som är nödvändigt för att nå de angivna målen och att förslaget därmed strider mot proportionalitetsprincipen, varför förslaget inte heller i alla delar kan anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Vidare anser vi att förslagets ensidiga fokus på förnybara energikällors energiprestanda riskerar att leda till att EU och medlemsstaterna går miste om de bidrag till minskade utsläpp som andra energikällor kan ge upphov till.

Även ur detta perspektiv anser vi att förslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Särskilt yttrande

Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor (SD)

Eric Palmqvist (SD), Josef Fransson (SD) och Alexander Christiansson (SD) anför:

Vid utskottets behandling av frågan om utskottets subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor (COM(2021) 557) har vi försökt få stöd för vår linje, som redovisas i bilaga 3. I andra hand har vi gett stöd för den linje som företrädarna för Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna förordat, och som redovisas i bilaga 2. Om vårt förslag till ställningstagande (res. 2) avslås i den förberedande voteringen i kammaren avser vi därför att i huvudvoteringen stödja det alternativ som har förordats av företrädarna för Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna, dvs. utskottets bedömning att kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor (COM(2021) 557) strider mot subsidiaritetsprincipen, varför utskottet föreslår att riksdagen lämnar ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande enligt bilaga 2.

BILAGA 1

Förteckning över prövade förslag

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (COM(2021) 557).

BILAGA 2

Motiverat yttrande från Sveriges riksdag

Riksdagen har prövat kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor (COM(2021) 557).

Inledningsvis vill riksdagen erinra om konstitutionsutskottets uttalande om att subsidiaritetsprövningen innefattar ett proportionalitetskriterium och att det av detta följer att den föreslagna åtgärden inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträvade målet med åtgärden. Enligt konstitutionsutskottet torde ett utskott därför vara oförhindrat att inom ramen för subsidiaritetsprövningen även göra en sådan form av proportionalitetstest (se bet. 2010/11:KU18 s. 21 f.).

När det sedan gäller det förslag som är aktuellt här anser riksdagen, liksom kommissionen, att arbetet för att nå målet om ett klimatneutralt EU till 2050 på ett sätt som bidrar till ekonomin, tillväxten och sysselsättningen i EU är viktigt och kräver större andelar förnybara energikällor och ett integrerat energisystem för att kunna minska utsläppen av växthusgaser. Riksdagen välkomnar således på det stora hela en uppdatering av relevanta regelverk på EU-nivå för att uppnå en minskning av växthusgasutsläpp med 55 procent fram till 2030.

Riksdagen är däremot kritisk mot den grad av detaljreglering som kommissionen föreslår i det aktuella förslaget. Riksdagen är särskilt kritisk till skärpta regler för bioenergi och den ökande administrativa bördan för företag och myndigheter som förslaget kan innebära i denna del. Riksdagen anser att revideringen i stället bör underlätta uppfyllandet av de bindande och höjda målen för förnybar energi. Riksdagen delar kommissionens syn på att resurserna från skogen ska användas effektivt och efter principerna om en cirkulär ekonomi. Riksdagen menar dock att dessa målsättningar inte bäst uppnås med en detaljreglering enligt den s.k. kaskadprincipen så som kommissionen föreslår och motsätter sig därför denna detaljreglering. Riksdagen vill i detta sammanhang också betona betydelsen av att medlemsstaterna är och bör förbli självbestämmande när det gäller att utforma och genomföra sin nationella skogspolitik. Riksdagen ser det därför som obestridligt att regelverket för biobränslen ska respektera den nationella skogs kompetensen.

Riksdagen anser att EU:s energipolitik bör utformas utifrån ett helhetsperspektiv och beakta ländernas olikheter och förutsättningar när det gäller både styrmedel och energisystem. Medlemsstaterna själva måste få utforma styrmedel, detaljregler och konkreta åtgärder för att bidra till EU:s måluppfyllelse. Det är viktigt att detaljreglering på EU-nivå undviks där nationella lösningar är mer ändamålsenliga, kostnadseffektiva och proportionella. Riksdagen menar att den grad av detaljreglering som kommissionen föreslår, i synnerhet i fråga om bioenergi, går utöver vad som är nödvändigt för att nå de angivna

målen och att förslaget därmed strider mot proportionalitetsprincipen. Kommissionens förslag i sin nuvarande utformning är enligt riksdagen därför inte heller i alla delar förenligt med subsidiaritetsprincipen.

BILAGA 3

Reservanternas förslag till motiverat yttrande

Motiverat yttrande från Sveriges riksdag

Riksdagen har prövat kommissionens förslag till reviderat direktiv för förnybara energikällor (COM(2021) 557).

Riksdagen är kritisk mot den grad av detaljreglering som kommissionen föreslår i det aktuella förslaget, särskilt vad gäller delarna som rör skärpta regler för bioenergi och den ökande administrativa bördan för företag och myndigheter som förslaget kan innebära i denna del. Riksdagen anser att revideringen i stället bör underlätta uppfyllandet av de bindande och höjda målen för förnybar energi.

Riksdagen vill även betona betydelsen av att medlemsstaterna är och bör förbli självbestämmande när det gäller att utforma och genomföra sin nationella skogspolitik. Kommissionen anför att resurserna från skogen ska användas effektivt och efter principerna om en cirkulär ekonomi. Riksdagen menar dock att dessa målsättningar inte bäst uppnås med en detaljreglering enligt den s.k. kaskadprincipen så som kommissionen föreslår, varför riksdagen motsätter sig denna detaljreglering. Riksdagen ser det därför som obestriddigt att regelverket för biobränslen ska respektera den nationella skogskompetensen.

Riksdagen anser att EU:s energipolitik bör utformas utifrån ett helhetsperspektiv och beakta ländernas olikheter och förutsättningar när det gäller både styrmedel och energisystem. Medlemsstaterna själva måste få utforma styrmedel, detaljregler och konkreta åtgärder för att bidra till EU:s måluppfyllelse. Det är viktigt att detaljreglering på EU-nivå undviks där nationella lösningar är mer ändamålsenliga, kostnadseffektiva och proportionella. Riksdagen menar att den grad av detaljreglering som kommissionen föreslår, i synnerhet i fråga om bioenergi, går utöver vad som är nödvändigt för att nå de angivna målen och att förslaget därmed strider mot proportionalitetsprincipen, varför förslaget inte heller i alla delar kan anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Vidare anser riksdagen att förslagets ensidiga fokus på förnybara energikällors energiprestanda riskerar att leda till att EU och medlemsstaterna går miste om de bidrag till minskade utsläpp som andra energikällor kan ge upphov till.

Även ur detta perspektiv anser riksdagen att förslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen.